

20.10.23р. 11гр. укр. літ.

**Доброго дня! Тема уроку. Урок розвитку мовлення.**

## **Контрольне есе «Ця музика спонукає до думок»**

**Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:**

[moshev2020@icloud.com](mailto:moshev2020@icloud.com)

### **ХІД УРОКУ**

#### **Пригадаймо!**

- Що таке есе? Як писати есе? Перейти за посиланням <https://www.youtube.com/watch?v=SGafwCJz2kl>

**Есе** (від франц. *essai* – спроба, проба, нарис) — прозаїчне висловлювання невеликого об'єму і вільної композиції, що виражає індивідуальні враження і міркування з конкретного приводу або питання і свідомо не претендує на вичерпну відповідь.



### Схема складання есе

- ✓ Постановка питання або проблеми (тобто визначити предмет викладу)
- ✓ Назва причин, що спонукали звернутися до цієї проблеми (недоліки, проблеми освіти, передовий досвід, зразок)
- ✓ Теза-аргумент, ілюстрація проблеми (основні положення, підкріплені фактами, аргументами, досвідом)
- ✓ Я- позиція (власне місце в освітньому просторі)
- ✓ Висновки (вирішення проблеми, пропозиції, рекомендації, побудова принципів, положення, шляхи виходу і практична значущість)

MyShared

**Стиль** есе вирізняється:

- афористичністю;
- образністю;
- парадоксальністю.

Для есе **характерне** використання численних засобів художньої виразності:

- символи;
- метафори;
- порівняння;
- алегоричні і притчові образи.

Для **передачі особового сприйняття** автору есе необхідно:

- використовувати всілякі асоціації;
- проводити паралелі;
- добирати аналогії.

Есе буде цікавим, якщо в ньому будуть **присутні**:

- непередбачувані(парадоксальні) висновки;
- несподівані повороти;
- цікаві зчеплення.



**Мовна будова** есе — це динамічне чергування полемічних висловів, питань, проблем, використання розмовної інтонації і лексики.

**Прийомів для написання успішного есе існує багато. Наводимо деякі з них.**

### **Ефектний початок**

Вступ, дуже важливий елемент твору. Читач визначає для себе, чи варто йому читати ваше есе. Для початку есе існує кілька підходів.

1. **Стандартний** (найпоширеніший). Необхідно відповісти на шість запитань: хто, що, коли, де, чому і як. Відповіді на ці запитання дадуть змогу читачеві зрозуміти, чого йому очікувати.
2. **Несподіваний** — це може бути що завгодно, але читач повинен бути здивований або шокований.
3. **Дієвий** — зображення самого процесу, а причини й наслідки вплинуть далі. Цей підхід зручний для коротких есе.
4. **Авторитарний** — пропонує інформацію в наказовому тоні, щоб створити враження упевненості автора тільки в собі.
5. **Інформативний** — читач одразу отримує інформацію про те, що буде далі у

творі.

6. **Цитатний** — вдало підібрана цитата одразу привертає увагу читача (не рекомендується використовувати прислів'я і кліше — це банально).

7. **Діалоговий** — з одного боку, такий початок стимулює читача як учасника діалогу, з іншого, — це може бути просто потік думок з риторичними запитаннями.

## Хронологія есе

Послідовність подій (але не зациклюйтесь на часі ~ есе може вийти нудним). Просто згадуйте час. Не намагайтесь у дрібницях описувати все, що відбувалося в певний період.

1. **Оповідання** — дія або історія, що триває до самого кінця есе, в якій підкреслюються якості, можливості або знання, пов'язані з темою вашого есе.
2. **Опис** — характерною рисою такого есе є яскрава образність твору, що підтверджується багатомовною, і цікаві деталі, які залишають читача довгий час під враженням.
3. **Порівняння** — в основному цей прийом використовується щодо питання, за яким потрібно описати, наприклад, досвід або невдачу.
4. **Фінальні компоненти** — останні абзаци (абзац) мають завершувати вашу думку і залишити в пам'яті читача яскравий слід.

## Дев'ять правил написання креативного есе

Як радять писати есе? Правильно! Креативно. Що криється за цим словом? Швидше за все, політ думки, оригінальність тощо. Все просто: головне — засвоїти дев'ять правил.

1. Тільки позитивна мова (описувати краще те, що є, а не те, чого немає).
2. Слова-зв'язки (вони допомагають плавно переходити з однієї частини до іншої).
3. Різна структура речень. (Читати речення правильної структури нудно. Додайте кілька інверсій. Пишіть різні за довжиною речення.)
4. Зрозумілі слова. (Розумійте значення слів, які ви вживаєте в есе. Ви пишете, щоб уразити змістом, а не словниковим запасом. Вишуканість гарна, але в міру.)
5. Різні слова (синонімія.)
6. Лаконічність.
7. Кожне слово важливе (без повторів; кожне речення повинне нести унікальний зміст).
8. Активна життєва позиція.
9. Книги про есе — це здорово.

**ПАМ'ЯТКА**  
**«Правила написання креативного есе»**

1. Тільки позитивна мова (описувати краще те, що є, а не те, чого немає).
2. Слова-зв'язки (вони допомагають плавно переходити з однієї частини до іншої).
3. Різна структура речень. (Читати речення однакової структури нудно. Додайте кілька інверсій. Складіть речення різні завдовжки.)
4. Зрозумілі слова. (Розумійте значення слів, які ви вживаєте в есе. Ви пишете, щоби вразити змістом, а не словниковим запасом. Вишуканість гарна, але в міру.)
5. Різні слова (Використовуйте синоніми.)
6. Лаконічність.
7. Кожне слово важливе (без повторів; кожне речення має нести унікальний зміст).
8. Активна життєва позиція.

## **2. Приклад твору - есе**

### **Музика - це дихання моєї душі...**

**У світі народжуються і живуть люди з різними уподобаннями, характерами, темпераментами... Та, думаю, що немає жодної людини, яка би не захоплювалася музикою.**

**Бог наділяє людину різними талантами, дарами, вміннями, проте музика лунає у серці майже кожної людини. Протягом життя ми чуємо різні звуки природи, спів птахів, – і це також своєрідна музика, яка є нерозлучна з нашим життям. У вільний час я завжди слухаю улюблені музичні композиції і відчуваю, що моя душа починає розквітати, неначе квітка, дозволяючи поринути мені у свій внутрішній світ. У такі моменти я розумію, що музика – це дихання моєї душі!**

**Існує багато стилів та жанрів музики: церковна, інструментальна, вокальна музика, але особисто я надаю значну перевагу класичній та церковній музиці, оскільки вона просвітлює мою душу, змінює мене на краще.**

**Я живу музикою, оскільки саме через неї можу дуже щиро виразити свої почуття. Адже музика – це інструменти душі, які грають на струнах серця. Музика – це такий вид мистецтва, який спонукає душу жити, дає їй друге дихання. А що являє собою музика особисто для тебе, ровеснику?**

**(Автор - Вікторія Богатюк)**

«... музика живе в кожному з нас, тільки її треба чути... Музика створює в свідомості людини яскраві картинки, творить неймовірні чудеса! Без музики в житті дуже тихо й самотньо. Музика допомагає справлятися з повсякденними проблемами та приносить задоволення. Музика лікує нас зсередини, якщо ти її чуєш та можеш її відчувати...» (Литовченко А.)

«Музика – найкраще, що може бути в житті людини... Особисто мені музика надає впевненості в своїх силах та можливостях. Я обожнюю сидіти за фортепіано і просто грати, грати і грати... Я отримую задоволення від цього. Коли немає настрою, я завжди сідаю за інструмент – це мене надихає, я захоплююсь, і від цього піднімається настрій. Я дуже люблю музику. Не уявляю свого життя без неї!» (Кирилова П.)

«В нашому житті людина обирає свій спосіб самовираження, обираючи певну сферу діяльності, якій присвячує свій час, свої сили та, зрештою, все своє життя. Чому я став музикантом?.. На мою думку, музика багато говорить про наше національне минуле, про історію нашого народу. Мабуть це й викликало в мене бажання проявити себе за допомогою музики. Я обрав український народний інструмент – бандуру. Вважаю цей інструмент національною гордістю нашого народу, адже історія цього інструменту та людей, що на

ньому грали (старці – кобзарі) викликає велику повагу та пошану. Надіюсь на те, що український народ почне цінувати своє мистецтво, як люди в інших країнах Європи». (Романчук Д.)

«Музика – стародавній вид мистецтва, здатний об'єднувати людей, і в цьому її найбільша сила. Різні за характером, звичками, поглядами на життя, національністю, пристрастями, моральними принципами люди в концертному залі, затамувавши подих, однаково схвильовано й благоговійно завмирають під хвилиною дивовижних чаруючих звуків. І вже на другий план відходять життєві негаразди й турботи, залишається лише вдача мистецтва, яке очищає душу від усього несуттєвого, мізерного, буденного, підносить нас до висот розуміння життя... Я люблю музику, особливо духовну. Слухаючи її, розумієш, що тільки Боже благословіння могло допомогти композиторові створити таку красу, таку досконалість поєднання звуків, таку чистоту і гармонію... Здається, розкривається церковна баня і з блакиті небесної ллється на людей Божя Благодать, і злітають в небо голуби, і лагідне сонце пестить своїми проміннями землю, і лунають десь у височині кришталеві дзвони... Багато видів мистецтва існує, кожен з них – джерело естетичної насолоди. Але музика – це завжди зустріч з радістю польоту, з можливістю мріяти і сподіватися на здійснення своїх сподівань». (Терлецька І.)

«Музика – єдина річ, яка тримає мій здоровий глузд, мов титан, тримаючи небо. Музика – повітря, без якого моє існування – неможливо! Ви знали, що музика має аромат? Ні, він зовсім нематеріальний... Деякі твори мають аромат туги, суму, деякі – любові, ніжності, піднесення.

Знали ви, що музика має не простий аромат, а багатогранний? Він, аромат, складається з багатьох запахів: аромату мелодій, звуків, гармоній, але властивою, невід'ємною частиною цього коктейлю, яка дарує музиці життя та свіжість – є аромат людини, яка створила музику! Музика – це я, а я – це музика. І нас не можна розділити, бо ми не зможемо існувати поодиноці, бо музика – моє серце і душа!»(О.Петрова).

«Для мене музика – це душевні ліки, які допомагають забути про проблеми, що супроводжують кожну людину... Насичує музика тебе повністю – від голови до п'ят. Саме таке я відчуваю. В деякі моменти музика тебе окриляє, даючи нові сили, новий подих, який тебе воскрешає, лікує твої душевні рани. Музика може і розчулити, змінити твій душевний стан в гіршу сторону, краяти душу. Музика – дуже сильне явище, яке змінює людину, її почуття, погляди... Мені вона допомагає хоча б на мить забути, який жорстокий світ, і які бувають егоїстичні, самозакохані, лицемірні, корисливі люди... Люди різні бувають, як і музика... Але хорошої музики набагато більше, ніж хороших, чуйних, душевних, добрих, вірних людей; їх дуже мало... Музика тебе ніколи не зрадить, не зробить боляче, як це люди роблять кожної хвилини... Я вважаю, що музика – неймовірно явище, яке допомагає людині в житті, отже усі люди до неї звертаються. Просто у всіх різні смаки і уподобання. Кожний бачить життя по-різному і по-різному його проживає... Різна музика в різні часи життя супроводжує людину... Тому вона і є невід'ємною частиною у моєму житті!» (Безименний А.).

## Домашнє завдання

**Написати есе «Ця музика спонукає до думок»**